Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA CURȚII (Marea Cameră)

4 septembrie 2025 *

„Trimitere preliminară – Spațiul de libertate, securitate și justiție – Cooperare judiciară în materie penală – Decizia-cadru 2002/584/JAI – Mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate – Articolul 4 punctul 6 – Motiv de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare – Condițiile preluării executării acestei pedepse de către statul de executare – Articolul 3 punctul 2 – Noțiunea de «judecată definitiv[ă] […] pentru aceleași fapte» – Decizia-cadru 2008/909/JA1 – Recunoaștere reciprocă a hotărârilor judecătorești în materie penală în scopul executării lor în alt stat membru – Articolul 25 – Respectarea condițiilor și a procedurii prevăzute de această decizie-cadru în cazurile în care un stat membru se angajează să execute o pedeapsă aplicată printr-o hotărâre judecătorească pronunțată de o instanță din statul emitent – Cerința consimțământului statului emitent în ceea ce privește preluarea executării unei astfel de pedepse de către un alt stat membru – Articolul 4 – Posibilitate acordată statului emitent de a transmite statului de executare hotărârea judecătorească și certificatul prevăzute la acest articol – Consecințele lipsei unei astfel de transmiteri – Principiul cooperării loiale – Articolul 22 – Dreptul statului emitent de a executa această pedeapsă – Menținerea mandatului european de arestare – Obligația autorității judiciare de executare de a executa mandatul european de arestare”

În cauza C-305/22,

având ca obiect o cerere de decizie preliminară formulată în temeiul articolului 267 TFUE de Curtea de Apel București (România), prin decizia din 11 aprilie 2022, primită de Curte la 6 mai 2022, în procedura referitoare la executarea mandatului european de arestare emis împotriva

C.J.

CURTEA (Marea Cameră),

compusă din domnul K. Lenaerts, președinte, domnul T. von Danwitz, vicepreședinte, domnul F. Biltgen, doamna K. Jürimäe, domnul C. Lycourgos, doamna M. L. Arastey Sahún, domnii S. Rodin, A. Kumin, N. Jääskinen (raportor), D. Gratsias și M. Gavalec, președinți de cameră, domnul E. Regan, doamna I. Ziemele, domnul Z. Csehi și doamna O. Spineanu-Matei, judecători,

avocat general: domnul J. Richard de la Tour,

grefier: doamna R. Șereș, administratoare,

având în vedere procedura scrisă și în urma ședinței din 13 martie 2024,

* Limba de procedură: româna.

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru C.J., de el însuși;

– pentru guvernul român, de M. Chicu și E. Gane, în calitate de agenți;

– pentru guvernul ceh, de L. Halajová, M. Smolek, T. Suchá și J. Vláčil, în calitate de agenți;

– pentru guvernul francez, de B. Dourthe, în calitate de agent;

– pentru guvernul neerlandez, de M. K. Bulterman, H. S. Gijzen și C. S. Schillemans, în calitate de agenți;

– pentru Comisia Europeană, de H. Leupold și L. Nicolae, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 13 iunie 2024,

având în vedere ordonanța de redeschidere a procedurii orale din 13 septembrie 2024 și în urma ședinței din 14 octombrie 2024,

luând în considerare observațiile prezentate:

– pentru guvernul român, de M. Chicu, E. Gane și L. Lițu, în calitate de agenți;

– pentru guvernul ceh, de L. Halajová, M. Smolek, T. Suchá și J. Vláčil, în calitate de agenți;

– pentru guvernul francez, de B. Dourthe, în calitate de agent;

– pentru guvernul neerlandez, de C. S. Schillemans, în calitate de agent;

– pentru Comisia Europeană, de H. Leupold, L. Nicolae și J. Vondung, în calitate de agenți,

după ascultarea concluziilor avocatului general în ședința din 12 decembrie 2024,

pronunță prezenta

Hotărâre

1 Cererea de decizie preliminară privește interpretarea articolului 4 punctele 5 și 6, precum și a articolului 8 alineatul (1) litera (c) din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre (JO 2002, L 190, p. 1, Ediție specială, 19/vol. 6, p. 3) și a articolului 4 alineatul (2), a articolului 22 alineatul (1), precum și a articolului 25 din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană (JO 2008, L 327, p. 27).

2 Această cerere a fost formulată în cadrul unei proceduri referitoare la executarea mandatului european de arestare emis de Curtea de Apel București – Biroul executări penale (România) împotriva lui C.J. în scopul executării unei pedepse privative de libertate.

Cadrul juridic

Dreptul internațional

3 Articolul 3 din Convenția Europeană asupra transferării persoanelor condamnate, semnată la Strasbourg la 21 martie 1983, intitulat „Condițiile transferării”, prevede la alineatul (1):

„O transferare nu poate avea loc în termenii prezentei convenții decât în condițiile următoare:

[…]

f) statul de condamnare și statul de executare trebuie să se pună de acord asupra acestei transferări”.

Dreptul Uniunii

Decizia-cadru 2002/584

4 Considerentul (6) al Deciziei-cadru 2002/584 are următorul cuprins:

„Mandatul de arestare european prevăzut în prezenta decizie-cadru constituie prima concretizare, în domeniul dreptului penal, a principiului recunoașterii reciproce pe care Consiliul European l-a calificat drept «piatra de temelie» a cooperării judiciare.”

5 Articolul 1 din această decizie-cadru, intitulat „Definiția mandatului european de arestare și obligația de executare a acestuia”, prevede:

„(1) Mandatul european de arestare este o decizie judiciară emisă de un stat membru în vederea arestării și a predării de către un alt stat membru a unei persoane căutate, pentru efectuarea urmăririi penale sau în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate.

(2) Statele membre execută orice mandat european de arestare, pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile prezentei decizii-cadru.

[…]”

6 Articolul 3 din decizia-cadru menționată, intitulat „Motive de neexecutare obligatorie a mandatului european de arestare”, prevede:

„Autoritatea judiciară a statului membru de executare (denumită în continuare «autoritate judiciară de executare») refuză executarea mandatului european de arestare în următoarele cazuri:

[…]

2. atunci când din informațiile aflate la dispoziția autorității judiciare de executare rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv într-un stat membru pentru aceleași fapte, cu condiția ca, în caz de condamnare, sancțiunea să fi fost executată sau să fie în acel moment în curs de executare, sau să nu mai poată fi executată, în conformitate cu dreptul statului membru de condamnare;

[…]”

7 Articolul 4 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Motive de neexecutare facultativă a mandatului european de arestare”, are următorul cuprins:

„Autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea mandatului european de arestare:

[…]

5. în cazul în care din informațiile aflate la dispoziția autorității judiciare de executare rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv pentru aceleași fapte de o țară terță, cu condiția ca, în caz de condamnare, sentința să fi fost executată sau să se afle în acel moment în curs de executare sau să nu mai poată fi executată, în conformitate cu dreptul țării de condamnare;

6. în cazul în care mandatul european de arestare a fost emis în scopul executării unei pedepse sau a unei măsuri de siguranță privative de libertate, atunci când persoana căutată rămâne în statul membru de executare, este resortisant sau rezident al acestuia, iar acest stat se angajează să execute această pedeapsă sau măsură de siguranță în conformitate cu dreptul său intern;

[…]”

8 Articolul 5 din Decizia-cadru 2002/584, intitulat „Garanții pe care trebuie să le ofere statul membru emitent în cazuri speciale”, prevede:

„Executarea mandatului european de arestare de către autoritatea judiciară de executare poate fi subordonată prin dispozițiile dreptului statului membru de executare următoarelor condiții:

[…]

3. atunci când persoana care face obiectul unui mandat european de arestare în scopul urmăririi penale este resortisant sau rezident al statului membru de executare, predarea poate fi supusă condiției ca persoana, după ce a fost audiată, să fie returnată în statul membru de executare pentru a executa acolo pedeapsa sau măsura de siguranță privative de libertate care au fost pronunțate împotriva sa în statul membru emitent.”

9 Articolul 8 din această decizie-cadru, intitulat „Conținutul și forma mandatului european de arestare”, prevede:

„(1) Mandatul european de arestare conține următoarele informații, prezentate în conformitate cu formularul din anexă:

[…]

(c) indicarea existenței unei hotărâri executorii, a unui mandat de arestare sau a oricărei alte decizii judiciare executorii având același efect, intrând în sfera de aplicare a articolelor 1 și 2;

[…]”

10 Articolul 12 din decizia-cadru menționată, intitulat „Menținerea persoanei în detenție”, are următorul cuprins:

„Atunci când o persoană este arestată pe baza unui mandat european de arestare, autoritatea judiciară de executare decide dacă persoana căutată trebuie să rămână în detenție, în conformitate cu dreptul statului membru de executare. […]”

11 Articolul 26 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Computarea detenției executate în statul membru de executare”, prevede la alineatul (1):

„Statul membru emitent compută din durata totală a privării de libertate care ar trebui executată în statul membru emitent toate perioadele de detenție rezultând din executarea unui mandat european de arestare, ca urmare a condamnării la o pedeapsă sau măsură de siguranță privative de libertate.”

Decizia-cadru 2008/909

12 Considerentele (2), (8) și (12) ale Deciziei-cadru 2008/909 enunță:

„(2) La 29 noiembrie 2000, Consiliul, în conformitate cu concluziile de la Tampere, a adoptat un program de măsuri pentru punerea în aplicare a principiului recunoașterii reciproce a hotărârilor judecătorești în materie penală, în care a solicitat o evaluare a necesității instituirii unor mecanisme moderne de recunoaștere reciprocă a sentințelor definitive care implică privarea de libertate […] și aplicarea extinsă a principiului transferării persoanelor condamnate, astfel încât să includă persoanele rezidente într-un stat membru […].

[…]

(8) În cazurile menționate la articolul 4 alineatul (1) litera (c), transmiterea hotărârii judecătorești și a certificatului statului de executare face obiectul unor consultări între autoritățile competente ale statului emitent și cele ale statului de executare și este supusă consimțământului autorității competente a statului de executare. […]

[…]

(12) Prezenta decizie-cadru ar trebui de asemenea să se aplice *mutatis mutandis* executării sentințelor în cazurile în care se aplică articolul 4 [punctul] 6 și articolul 5 [punctul] 3 din Decizia-cadru [2002/584]. Aceasta înseamnă, printre altele, că, fără să aducă atingere deciziei-cadru respective, statul de executare ar putea verifica existența motivelor de nerecunoaștere și neexecutare, astfel cum sunt prevăzute la articolul 9 din prezenta decizie-cadru, inclusiv verificarea dublei incriminări, în măsura în care statul de executare face o declarație în temeiul articolului 7 alineatul (4) din prezenta decizie-cadru, drept o condiție pentru recunoașterea și executarea hotărârii judecătorești în vederea stabilirii fie a predării persoanei, fie a executării pedepsei în cazurile în care se aplică articolul 4 [punctul] 6 din Decizia-cadru [2002/584].”

13 Articolul 3 din această decizie-cadru, intitulat „Scopul și domeniul de aplicare”, prevede la alineatul (1):

„Scopul prezentei decizii-cadru este de a stabili norme în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să execute pedeapsa, în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate.”

14 Articolul 4 din decizia-cadru menționată, intitulat „Criteriile de transmitere a unei hotărâri judecătorești și a unui certificat unui alt stat membru”, are următorul cuprins:

„(1) Cu condiția ca persoana condamnată să se găsească în statul emitent sau în statul de executare și ca respectiva persoană să-și fi dat consimțământul atunci când acesta i-a fost cerut în temeiul articolului 6, o hotărâre judecătorească, însoțită de certificatul al cărui model figurează în anexa I, poate fi transmisă unuia din următoarele state membre:

(a) statului membru de cetățenie al persoanei condamnate, pe teritoriul căruia trăiește aceasta; sau

(b) statului membru de cetățenie pe teritoriul căreia, deși nu este statul membru în care trăiește, va fi deportată persoana condamnată, de îndată ce este exonerată de executarea pedepsei […]; sau

(c) oricărui stat membru, altul decât statele membre menționate la literele (a) și (b), a cărui autoritate competentă este de acord cu transmiterea hotărârii judecătorești și a certificatului către statul membru respectiv.

(2) Transmiterea hotărârii judecătorești și a certificatului poate avea loc în cazul în care autoritatea competentă a statului emitent, după caz, în urma consultărilor între autoritățile competente ale statului emitent și ale statului de executare, constată că executarea pedepsei de către statul de executare ar servi scopului de a facilita reabilitarea socială a persoanei condamnate.

(3) Înainte de a transmite hotărârea judecătorească și certificatul, autoritatea competentă din statul emitent poate consulta, prin orice mijloace adecvate, autoritatea competentă din statul de executare. Consultarea este obligatorie în cazurile menționate la alineatul (1) litera (c). În astfel de cazuri, autoritatea competentă din statul de executare informează în mod prompt statul emitent cu privire la decizia sa de a consimți sau nu la transmiterea hotărârii judecătorești.

[…]

(5) Statul de executare poate, din proprie inițiativă, să solicite statului emitent să transmită hotărârea judecătorească însoțită de certificat. […] Cererile formulate în temeiul prezentului alineat nu creează o obligație pentru statul emitent de a transmite hotărârea judecătorească însoțită de certificat.

(6) La punerea în aplicare a prezentei decizii-cadru, statele membre adoptă măsuri, luând în considerare în special scopul de a facilita reabilitarea socială a persoanei condamnate, care constituie baza pentru deciziile autorităților lor competente de a consimți sau nu la transmiterea hotărârii judecătorești și a certificatului în situații în conformitate cu alineatul (1) litera (c).

[…]”

15 Articolul 8 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Recunoașterea hotărârii judecătorești și executarea pedepsei”, prevede:

„(1) Autoritatea competentă din statul de executare a sentinței recunoaște o hotărâre judecătorească transmisă în conformitate cu articolul 4 și conform procedurii enunțate la articolul 5 și ia toate măsurile necesare pentru executarea pedepsei, cu excepția cazurilor în care decide să invoce unul dintre temeiurile de nerecunoaștere sau neexecutare prevăzute la articolul 9.

(2) În cazul în care pedeapsa este incompatibilă cu legislația statului de executare în ceea ce privește durata acesteia, autoritatea competentă din statul de executare poate decide să adapteze sancțiunea numai în măsura în care aceasta depășește pedeapsa maximă prevăzută în legislația națională pentru infracțiuni similare. Sancțiunea adaptată nu poate fi mai puțin decât pedeapsa maximă prevăzută pentru infracțiuni similare în legislația statului de executare.

(3) În cazul în care pedeapsa este incompatibilă cu legislația statului de executare în ceea ce privește natura acesteia, autoritatea competentă din statul de executare poate decide să o adapteze la pedeapsa sau măsura prevăzută pentru infracțiuni similare în legislația sa. O astfel de pedeapsă sau măsură trebuie să corespundă cât mai îndeaproape posibil sancțiunii pronunțate în statul emitent și, prin urmare, pedeapsa nu poate fi transformată într-o sancțiune pecuniară.

(4) Sancțiunea adaptată nu este, prin natura sau durata sa, mai dură decât sancțiunea pronunțată în statul emitent.”

16 Potrivit articolului 13 din Decizia-cadru 2008/909, intitulat „Retragerea certificatului”:

„Statul emitent poate să retragă certificatul de la statul de executare atât timp cât executarea pedepsei nu a început încă în statul de executare, justificând această retragere. La retragerea certificatului, statul de executare nu mai dispune executarea pedepsei.”

17 Articolul 22 din această decizie-cadru, intitulat „Consecințele transferării persoanei condamnate”, prevede la alineatul (1):

„Sub rezerva alineatului (2), statul emitent nu poate proceda la executarea pedepsei după ce executarea acesteia a început în statul de executare.”

18 Articolul 23 din decizia-cadru menționată, intitulat „Regimul lingvistic”, prevede la alineatul (1):

„Certificatul se traduce în limba sau în una dintre limbile oficiale ale statului de executare. Orice stat membru poate să indice, la adoptarea prezentei decizii-cadru sau ulterior, într-o declarație depusă la

Secretariatul General al Consiliului, că va accepta traducerea în una sau mai multe alte limbi oficiale ale instituțiilor Uniunii Europene.”

19 Articolul 25 din aceeași decizie-cadru, intitulat „Executarea sentințelor ca urmare a unui mandat european de arestare”, prevede:

„Fără a aduce atingere Deciziei-cadru [2002/584], dispozițiile prezentei decizii-cadru se aplică *mutatis mutandis*, în măsura în care sunt compatibile cu dispozițiile deciziei-cadru respective, executării pedepselor, în situațiile în care un stat membru se angajează să execute pedeapsa în cazuri în conformitate cu articolul 4 [punctul] 6 din decizia-cadru respectivă, sau în cazul în care, în temeiul articolului 5 [punctul] 3 din decizia-cadru respectivă, acesta a impus condiția ca persoana să fie returnată pentru a executa pedeapsa în statul membru în cauză, cu scopul de a se evita impunitatea persoanei respective.”

20 Articolul 26 din Decizia-cadru 2008/909, intitulat „Raportul cu alte acorduri și înțelegeri”, prevede la alineatul (1):

„Fără a aduce atingere aplicării acestora între statele membre și statele terțe, precum și aplicării lor într-o perioadă tranzitorie, în conformitate cu articolul 28, prezenta decizie-cadru înlocuiește, de la 5 decembrie 2011, dispozițiile corespunzătoare ale următoarelor convenții aplicabile în relațiile dintre statele membre:

– Convenția europeană asupra transferării persoanelor condamnate [(*Seria Tratatelor Europene* nr. 112), semnată la Strasbourg la 21 martie 1983], precum și protocolul adițional la aceasta din 18 decembrie 1997;

– Convenția europeană privind valoarea internațională a hotărârilor represive [(*Seria Tratatelor Europene* nr. 70), semnată la Haga la 28 mai 1970];

– titlul III capitolul 5 din Convenția din 19 iunie 1990 de punere în aplicare a [Acordului Schengen între guvernele statelor din Uniunea Economică Benelux, Republicii Federale Germania și Republicii Franceze] privind eliminarea treptată a controalelor la frontierele comune (JO 2000, L 239, p. 19, Ediție specială, 19/vol. 1, p. 183)];

– Convenția dintre statele membre ale Comunităților Europene privind executarea hotărârilor judecătorești străine din 13 noiembrie 1991.”

Procedura principală și întrebările preliminare

21 La 25 noiembrie 2020, Curtea de Apel București (România), care este instanța de trimitere, a emis un mandat european de arestare împotriva lui C.J. în vederea executării unei pedepse cu închisoarea aplicate acestuia printr-o sentință penală din 27 iunie 2017 pronunțată de Secția a II-a penală din cadrul său. Această sentință penală a rămas definitivă în urma pronunțării unei decizii penale a Secției penale a Înaltei Curți de Casație și Justiție (România) din 10 noiembrie 2020 (denumită în continuare „hotărârea de condamnare”).

22 La 29 decembrie 2020, C.J. a fost arestat în Italia.

23 La 31 decembrie 2020, Ministero della Giustizia (Ministerul Justiției, Italia) a informat instanța de trimitere cu privire la respectiva arestare. La cererea acestui minister, mandatul european de arestare emis împotriva lui C.J. a fost transmis către Corte d'appello di Roma (Curtea de Apel din Roma, Italia), care este autoritatea judiciară de executare.

24 La 14 ianuarie 2021, la cererea autorităților italiene, autoritatea judiciară emitentă le-a transmis acestora din urmă hotărârea de condamnare. Cu această ocazie, instanța de trimitere și-a exprimat dezacordul cu privire la recunoașterea acestei hotărâri și la preluarea, în Italia, a executării pedepsei aplicate lui C.J.

25 La solicitarea autorităților judiciare italiene, această instanță a precizat, la 20 ianuarie 2021, că, în cazul în care se refuză executarea mandatului european de arestare emis împotriva lui C.J. în temeiul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, ea nu își dă acordul pentru recunoașterea pe cale incidentală a hotărârii menționate și pentru preluarea de către Republica Italiană a executării pedepsei aplicate acestuia și că va solicita ulterior o asemenea recunoaștere și o astfel de preluare în temeiul Deciziei-cadru 2008/909.

26 Prin hotărârea din 6 mai 2021, Corte d'appello di Roma (Curtea de Apel din Roma) a refuzat predarea lui C.J., a recunoscut hotărârea de condamnare și a dispus executarea acesteia în Italia (denumită în continuare „decizia de recunoaștere și de executare"). Această instanță a apreciat că se impunea executarea hotărârii menționate în Italia pentru a crește șansele reintegrării sociale a lui C.J., care avea reședința legală și efectivă în Italia.

27 Deducând perioadele de detenție deja efectuate de C.J., cuprinse între 17 septembrie și 16 decembrie 2019 și între 29 decembrie 2020 și data pronunțării deciziei de recunoaștere și de executare, instanța menționată a considerat că pedeapsa totală rămasă de executat de către acesta era de 3 ani 6 luni și 21 de zile.

28 La 20 mai 2021, decizia de recunoaștere și de executare a fost comunicată instanței de trimitere.

29 Ulterior a fost transmis autorităților române un certificat emis la 11 iunie 2021 de Parchetul din Roma – Biroul executări penale, din care reieșea că C.J. făcea obiectul unui mandat de executare, emis la 20 mai 2021, sub forma unui „arest la domiciliu, cu suspendare concomitentă", și că pedeapsa care mai rămânea de executat de către acesta era de 3 ani și 11 luni de închisoare, începerea executării pedepsei respective fiind stabilită la 29 decembrie 2020, iar sfârșitul acesteia la 28 noiembrie 2024.

30 Printr-o adresă din 28 iunie 2021 către Ministero della Giustizia (Ministerul Justiției), precum și către Corte d'appello di Roma (Curtea de Apel din Roma), autoritățile judiciare române și-au reiterat poziția menționată la punctul 24 din prezenta hotărâre și au precizat că, atât timp cât nu vor fi informate cu privire la începerea executării pedepsei cu închisoarea a lui C.J., își vor păstra dreptul de a pune în executare hotărârea de condamnare. Ele au arătat de asemenea că mandatul național de executare a pedepsei cu închisoarea aplicate lui C.J. și mandatul european de arestare emis împotriva acestuia nu au fost anulate și erau în continuare valabile.

31 La 15 octombrie 2021, Biroul executări penale din cadrul Curții de Apel București – Secția a II-a penală a formulat o contestație la executarea hotărârii de condamnare în fața instanței de trimitere.

32 Pentru a hotărî cu privire la această contestație, instanța menționată trebuie să se pronunțe cu privire la validitatea mandatului național de executare a pedepsei cu închisoarea aplicate lui C.J. și a mandatului european de arestare emis împotriva acestuia.

33 În aceste condiții, Curtea de Apel București a hotărât să suspende judecarea cauzei și să adreseze Curții următoarele întrebări preliminare:

„1) Dispozițiile articolului 25 din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că, în situația în care instanța de executare a unui mandat european de [arestare] intenționează să aplice articolul 4 [punctul] 6 din Decizia-cadru 2002/584 pentru recunoașterea hotărârii de condamnare, are obligația de a solicita hotărârea și certificatul emis în temeiul Deciziei-cadru 2008/909, precum și de a obține consimțământul statului de condamnare în temeiul articolului 4 [alineatul] 2 din Decizia-cadru 2008/909?

2) Dispozițiile articolului 4 [punctul] 6 din Decizia-cadru 2002/584 coroborat cu articolul 25 și cu articolul 4 [alineatul] (2) din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că refuzul de executare a unui mandat european de arestare emis pentru executarea unei pedepse privative de libertate și recunoașterea hotărârii de condamnare fără punerea efectivă în executare prin încarcerarea persoanei condamnate ca urmare a grațierii și suspendării executării pedepsei potrivit legii statului de executare și fără obținerea consimțământului statului de condamnare în cadrul procedurii de recunoaștere [atrag] pierderea dreptului statului de condamnare de a proceda la punerea în executare a pedepsei, conform articolului 22 [alineatul] (1) din Decizia-cadru 2008/909?

3) Articolul 8 [alineatul] (1) litera (c) din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că o hotărâre de condamnare la o pedeapsă privativă de libertate în temeiul căreia a fost emis un mandat european de arestare refuzat în temeiul articolului 4 [punctul] 6 [din această decizie-cadru], cu recunoașterea hotărârii, dar fără punerea efectivă în executare prin încarcerarea persoanei condamnate ca urmare a grațierii și suspendării executării pedepsei potrivit legii statului de executare și fără obținerea consimțământului statului de condamnare în cadrul procedurii de recunoaștere, își pierde caracterul executoriu?

4) Dispozițiile articolului 4 [punctul] 5 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretate în sensul că o hotărâre de refuz al executării unui mandat european de arestare emis pentru executarea unei pedepse privative de libertate și de recunoaștere a hotărârii de condamnare în temeiul articolului 4 [punctul] 6 din [această decizie-cadru], dar fără punerea efectivă în executare prin încarcerarea persoanei condamnate ca urmare a grațierii și suspendării executării pedepsei potrivit legii statului de executare (stat membru [al Uniunii Europene]) și fără obținerea consimțământului statului de condamnare în cadrul procedurii de recunoaștere, reprezintă o hotărâre de «condamnare pentru aceleași fapte de o țară terță»?

În cazul în care se răspunde afirmativ la cea de a patra întrebare,

5) Dispozițiile articolului 4 [punctul] 5 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretate în sensul că o hotărâre de refuz al executării unui mandat european de arestare emis pentru executarea unei pedepse privative de libertate și de recunoaștere a hotărârii de condamnare în temeiul articolului 4 [punctul] 6 din [această decizie-cadru], cu suspendarea executării pedepsei potrivit legii statului de executare, reprezintă o «sentință în curs de executare» în cazul în care supravegherea condamnatului încă nu a început?”

Procedura în fața Curții

34 La 23 ianuarie 2024, Curtea a decis să trimită prezenta cauză Camerei întâi. La 13 martie 2024 a avut loc o ședință, iar domnul avocat general și-a prezentat concluziile la 13 iunie 2024, faza orală a procedurii fiind ulterior închisă.

35 La cererea Camerei întâi a Curții, formulată în temeiul articolului 60 alineatul (3) din Regulamentul de procedură al Curții, Curtea a decis, la 9 iulie 2024, să trimită cauza Marii Camere.

36 Prin Ordonanța din 13 septembrie 2024, C.J. (Executarea unei condamnări ca urmare a unui MEA) (C-305/22, EU:C:2024:783), Curtea, după ascultarea avocatului general, a dispus redeschiderea fazei orale a procedurii, în conformitate cu articolul 83 din Regulamentul de procedură. O a doua ședință a avut loc la 14 octombrie 2024.

37 La 12 decembrie 2024, domnul avocat general a prezentat concluzii suplimentare.

Cu privire la întrebările preliminare

Cu privire la primele trei întrebări

38 Prin intermediul primelor trei întrebări, care trebuie analizate împreună, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 și articolele 4, 22 și 25 din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că:

– pe de o parte, refuzul autorității judiciare de executare, întemeiat pe motivul de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, de a preda o persoană care face obiectul unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate presupune ca această autoritate judiciară să respecte condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 în ceea ce privește recunoașterea hotărârii de condamnare la această pedeapsă și preluarea executării pedepsei menționate și

– pe de altă parte, eventual, statul emitent păstrează dreptul de a executa aceeași pedeapsă și, prin urmare, de a menține mandatul european de arestare în împrejurări în care, fără să fi respectat condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 în ceea ce privește recunoașterea acestei hotărâri și această preluare, autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul acestui motiv, executarea acestui mandatului european de arestare.

Cu privire la incidența Deciziei-cadru 2008/909 asupra punerii în aplicare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584

39 De la bun început, trebuie amintit, în ceea ce privește Decizia-cadru 2002/584, că aceasta vizează, prin introducerea unui sistem simplificat și eficient de predare a persoanelor condamnate sau bănuite că au încălcat legea penală, să faciliteze și să accelereze cooperarea judiciară în scopul de a contribui la realizarea obiectivului atribuit Uniunii de a deveni un spațiu de libertate, securitate și justiție, întemeindu-se pe gradul ridicat de încredere care trebuie să existe între statele membre

[Hotărârea din 22 februarie 2022, Openbaar Ministerie (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent), C-562/21 PPU și C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, punctul 42, precum și jurisprudența citată].

40 În domeniul reglementat de această decizie-cadru, principiul recunoașterii reciproce, care constituie, după cum reiese printre altele din considerentul (6) al acesteia, „piatra de temelie” a cooperării judiciare în materie penală, își găsește expresia la articolul 1 alineatul (2) din decizia-cadru menționată, care consacră regula în temeiul căreia statele membre sunt obligate să execute orice mandat european de arestare pe baza principiului recunoașterii reciproce și în conformitate cu dispozițiile aceleiași decizii-cadru [a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iunie 2023, O. G. (Mandat european de arestare împotriva unui resortisant al unei țări terțe), C-700/21, EU:C:2023:444, punctul 32 și jurisprudența citată].

41 Prin urmare, pe de o parte, autoritățile judiciare de executare nu pot refuza să execute un mandat european de arestare decât pentru motive ce rezultă din Decizia-cadru 2002/584, astfel cum a fost interpretată de Curte. Pe de altă parte, în timp ce executarea unui mandat european de arestare constituie principiul, refuzul executării acestuia este conceput ca o excepție, care trebuie, așadar, să facă obiectul unei interpretări stricte [Hotărârea din 6 iunie 2023, O. G. (Mandat european de arestare împotriva unui resortisant al unei țări terțe), C-700/21, EU:C:2023:444, punctul 33 și jurisprudența citată].

42 Referitor la asemenea motive, această decizie-cadru prevede la articolul 3 motivele de neexecutare obligatorie a unui mandat european de arestare, iar la articolele 4 și 4a, motivele de neexecutare facultativă a acestuia.

43 În ceea ce privește motivele de neexecutare facultativă enumerate la articolul 4 din Decizia-cadru 2002/584, aplicarea celui prevăzut la punctul 6 al acestui articol este subordonată îndeplinirii a două condiții, și anume, pe de o parte, ca persoana căutată să rămână în statul de executare, să fie resortisant sau rezident al acestuia și, pe de altă parte, ca respectivul stat să se angajeze să execute, în conformitate cu dreptul său intern, pedeapsa sau măsura de siguranță pentru care a fost emis mandatul european de arestare [Hotărârea din 6 iunie 2023, O. G. (Mandat european de arestare împotriva unui resortisant al unei țări terțe), C-700/21, EU:C:2023:444, punctul 46 și jurisprudența citată].

44 În cazul în care autoritatea judiciară de executare constată că sunt întrunite aceste două condiții, ea trebuie să aprecieze și dacă există un interes legitim care să justifice executarea pe teritoriul statului membru de executare a pedepsei aplicate în statul membru emitent. Această apreciere permite autorității respective să țină seama de obiectivul urmărit de articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, care constă, potrivit unei jurisprudențe consacrate, în creșterea șanselor de reinserție socială a persoanei căutate după executarea pedepsei la care aceasta din urmă a fost condamnată [a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iunie 2023, O. G. (Mandat european de arestare împotriva unui resortisant al unei țări terțe), C-700/21, EU:C:2023:444, punctul 49 și jurisprudența citată].

45 Referitor la incidența Deciziei-cadru 2008/909 asupra punerii în aplicare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, trebuie amintit că, la fel ca Decizia-cadru 2002/584, Decizia-cadru 2008/909 concretizează, în domeniul penal, principiile încrederii reciproce și recunoașterii reciproce, care impun, îndeosebi în ceea ce privește spațiul de libertate, securitate și justiție, fiecărui stat membru să considere, cu excepția unor situații excepționale, că celelalte state membre respectă dreptul Uniunii și în special

drepturile fundamentale recunoscute de acest drept. Această ultimă decizie-cadru consolidează astfel cooperarea judiciară în ceea ce privește recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie penală atunci când persoanele au fost condamnate la pedepse sau la măsuri privative de libertate în alt stat membru în vederea facilitării reabilitării lor sociale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 9 noiembrie 2023, Staatsanwaltschaft Aachen, C-819/21, EU:C:2023:841, punctul 19).

46 Potrivit articolului 3 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909, scopul acesteia este de a stabili norme în temeiul cărora un stat membru urmează să recunoască o hotărâre judecătorească și să execute pedeapsa pronunțată de un alt stat membru în vederea facilitării reabilitării sociale a persoanei condamnate. După cum rezultă din articolul 26 alineatul (1), această decizie-cadru înlocuiește dispozițiile unor convenții privind transferarea persoanelor condamnate, care sunt prevăzute la acest din urmă articol, aplicabile în relațiile dintre statele membre (a se vedea în acest sens Hotărârea din 24 iunie 2019, Popławski, C-573/17, EU:C:2019:530, punctele 36 și 37).

47 Astfel, ținând seama de identitatea obiectivului urmărit, pe de o parte, de motivul de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 și, pe de altă parte, de normele prevăzute de Decizia-cadru 2008/909, și anume acela care constă în facilitarea reabilitării sociale a persoanelor condamnate într-un alt stat membru, este necesar să se considere că, atunci când o autoritate judiciară a statului de executare dorește să aplice acest motiv, ea trebuie să țină seama de aceste norme.

48 În această privință, trebuie subliniat, așa cum a procedat domnul avocat general la punctul 45 din Concluziile prezentate la 13 iunie 2024, că nimic nu permite să se considere că legiuitorul Uniunii ar fi intenționat să prevadă două sisteme juridice distincte în ceea ce privește recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în materie penală, în funcție de existența sau inexistența unui mandat european de arestare.

49 În acest sens, articolul 25 din Decizia-cadru 2008/909, citit în lumina considerentului (12) al acesteia, prevede că decizia-cadru menționată se aplică *mutatis mutandis*, în măsura în care dispozițiile sale sunt compatibile cu cele ale Deciziei-cadru 2002/584, executării pedepselor în situațiile în care un stat membru se angajează să execute pedeapsa în conformitate cu articolul 4 punctul 6 din această din urmă decizie-cadru. Aceasta este situația și atunci când, acționând în cadrul articolului 5 punctul 3 din această din urmă decizie-cadru, un stat membru a impus drept condiție pentru executarea unui mandat european de arestare în scopul urmăririi penale în statul emitent returnarea persoanei în cauză în statul de executare pentru a executa acolo pedeapsa care a fost pronunțată în statul emitent.

50 În ceea ce privește această din urmă ipoteză, prevăzută la articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584, din jurisprudența Curții reiese că executarea pedepsei este reglementată de Decizia-cadru 2008/909. Astfel, după cum a arătat Curtea, atunci când executarea unui mandat european de arestare emis în scopul urmăririi penale este supusă condiției prevăzute la acest articol 5 punctul 3, statul de executare, pentru executarea pedepsei sau a măsurii de siguranță privative de libertate pronunțate în statul emitent împotriva persoanei în cauză, trebuie să respecte normele relevante ale Deciziei-cadru 2008/909 [a se vedea în acest sens Hotărârea din 11 martie 2020, SF (Mandat european de arestare – Garanție de returnare în statul de executare), C-314/18, EU:C:2020:191, punctul 68].

51 La fel ca în situația prevăzută la articolul 5 punctul 3 din Decizia-cadru 2002/584, trebuie să se considere că, atunci când o autoritate judiciară de executare intenționează să refuze, în temeiul motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, recunoașterea hotărârii judecătorești de condamnare la această pedeapsă și a preluării executării pedepsei menționate sunt reglementate de Decizia-cadru 2008/909.

52 Astfel, un refuz întemeiat pe articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 de a executa un mandat european de arestare presupune un veritabil angajament al statului de executare de a executa pedeapsa privativă de libertate pronunțată împotriva persoanei căutate [a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iunie 2023, O. G. (Mandat european de arestare împotriva unui resortisant al unei țări terțe), C-700/21, EU:C:2023:444, punctul 48 și jurisprudența citată]. În măsura în care persoana respectivă a fost condamnată în statul emitent, aceasta implică în mod necesar ca autoritățile statului de executare să recunoască hotărârea judecătorească de condamnare pronunțată în privința persoanei menționate în conformitate cu dispozițiile Deciziei-cadru 2008/909.

53 Desigur, Curtea a dedus din articolul 25 din Decizia-cadru 2008/909 că nicio dispoziție a acesteia nu poate afecta nici sfera, nici modalitățile de aplicare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 (Hotărârea din 13 decembrie 2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, punctul 48).

54 Această constatare nu implică însă că condițiile de recunoaștere și de executare a hotărârilor judecătorești în materie penală prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 nu sunt aplicabile atunci când un stat membru se angajează să execute o pedeapsă în conformitate cu articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, chiar dacă aplicarea Deciziei-cadru 2008/909 nu ar conduce la nicio incompatibilitate sau incoerență în aplicarea coroborată a acestor două acte. Așa cum a arătat domnul avocat general la punctul 63 din Concluziile prezentate la 13 iunie 2024, condițiile de recunoaștere și de executare a hotărârilor judecătorești în materie penală prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 sunt aplicabile atunci când motivul de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 este pus în aplicare, în măsura în care, astfel cum prevede în mod explicit articolul 25 din Decizia-cadru 2008/909 și cum Curtea însăși a arătat la punctul 48 din Hotărârea din 13 decembrie 2018, Sut (C-514/17, EU:C:2018:1016), aceste condiții sunt compatibile cu dispozițiile Deciziei-cadru 2002/584. Acest lucru permite garantarea bunei funcționări a sistemului simplificat și eficient de predare a persoanelor căutate instituit prin această din urmă decizie-cadru.

55 Trebuie arătat în această privință că, în conformitate cu articolul 26 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909, aceasta din urmă a înlocuit, de la 5 decembrie 2011, dispozițiile corespunzătoare ale Convenției europene asupra transferării persoanelor condamnate și ale protocolului adițional la aceasta din 18 decembrie 1997.

56 După cum a arătat printre alții guvernul francez în ședința de audiere a pledoariilor din 14 octombrie 2024, articolul 3 alineatul (1) litera (f) din această convenție prevedea că statul de condamnare și statul de executare trebuiau să se fi pus de acord cu privire la transferarea unei persoane condamnate.

57 Acest articol 3 alineatul (1) litera (f) a fost înlocuit, în urma adoptării Deciziei-cadru 2008/909, cu cerința consimțământului statului emitent în ceea ce privește preluarea executării pedepsei pronunțate în statul respectiv. Acest consimțământ ia forma transmiterii către statul de

executare, potrivit modalităților stabilite la articolul 4 din decizia-cadru amintită, a hotărârii judecătorești de condamnare pronunțate de o instanță judecătorească din statul emitent, însoțită de certificatul al cărui model figurează în anexa I la decizia-cadru menționată.

58 Astfel, reiese în mod explicit de la litera (f) din modelul de certificat care figurează în anexa I la Decizia-cadru 2008/909 că, tocmai în cadrul punerii în aplicare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, dispozițiile Deciziei-cadru 2008/909 sunt susceptibile să se aplice, respectivul certificat trebuind să facă trimitere la motivul menționat atunci când acesta este invocat.

59 Necesitatea de a obține consimțământul statului emitent cu privire la preluarea executării pedepsei pronunțate reiese de asemenea din articolul 13 din Decizia-cadru 2008/909. Într-adevăr, din acest articol rezultă că, atât timp cât executarea acestei pedepse nu a început încă în statul de executare, statul emitent poate retrage certificatul corespunzător de la statul de executare și că, după această retragere, statul de executare nu mai dispune executarea pedepsei respective.

60 Or, în cadrul punerii în aplicare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, aplicarea condițiilor prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 în ceea ce privește recunoașterea, în statul de executare, a pedepsei care a justificat emiterea mandatului european de arestare și preluarea de către același stat de executare a pedepsei aplicate, în special cerința consimțământului statului emitent pentru o astfel de preluare, este compatibilă cu obiectivul constând în creșterea șanselor de reabilitare socială a persoanei căutate după executarea acestei pedepse, urmărit de această dispoziție.

61 Astfel, pe de o parte, din dispozițiile coroborate ale articolului 4 alineatul (1) litera (c) din Decizia-cadru 2008/909 și ale alineatului (2) al acestui articol, citite în lumina considerentului (8) al deciziei-cadru menționate, rezultă că doar atunci când autoritatea competentă a statului emitent are certitudinea că executarea pedepsei de către statul de executare va contribui la obiectivul constând în facilitarea reabilitării sociale a persoanei condamnate ea poate transmite autorității competente a acestui din urmă stat hotărârea judecătorească de condamnare și certificatul care trebuie să o însoțească, al cărui model figurează în anexa I la decizia-cadru menționată.

62 Pe de altă parte, din jurisprudența Curții reiese că obiectivul de a crește șansele de reinserție socială a persoanei căutate după executarea pedepsei la care aceasta a fost condamnată, oricât de important ar fi, nu are un caracter absolut, acest obiectiv trebuind conciliat mai ales cu norma esențială prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din Decizia-cadru 2002/584, potrivit căreia, în principiu, statele membre execută orice mandat european de arestare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 octombrie 2009, Wolzenburg, C-123/08, EU:C:2009:616, punctul 62, și Hotărârea din 13 decembrie 2018, Sut, C-514/17, EU:C:2018:1016, punctul 46).

63 Astfel, după cum a arătat domnul avocat general la punctul 68 din Concluziile prezentate la 13 iunie 2024, ținând seama de diferitele funcții ale pedepsei în cadrul societății, statul membru în care o persoană a fost condamnată poate invoca în mod legitim considerații de politică penală care îi sunt proprii pentru a justifica executarea pe teritoriul său a pedepsei pronunțate, refuzând, în consecință, transmiterea hotărârii de condamnare și a certificatului care trebuie să o însoțească în temeiul Deciziei-cadru 2008/909, chiar și atunci când considerații legate de reabilitarea socială a persoanei căutate ar putea milita în favoarea executării acestei pedepse pe teritoriul unui alt stat membru.

64 Marja de apreciere a statului emitent în ceea ce privește consimțământul prevăzut la articolul 4 alineatul (1) litera (c) și alineatul (2) din Decizia-cadru 2008/909, așa cum a fost explicitată la punctele 61-63 din prezenta hotărâre, este de altfel confirmată de alineatul (5) al acestui articol, care prevede că, atunci când statul de executare, din proprie inițiativă, solicită acestui prim stat să transmită hotărârea judecătorească însoțită de certificatul său, o astfel de cerere nu creează o obligație pentru statul emitent de a-i da curs favorabil.

65 În plus, nicio dispoziție din această decizie-cadru sau din Decizia-cadru 2002/584 nu permite să se considere că invocarea de către autoritatea judiciară de executare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din această din urmă decizie-cadru ar avea drept consecință repunerea în discuție a marjei de apreciere menționate a statului emitent.

66 În această privință, emiterea de către un stat membru a unui mandat european de arestare în scopul executării unei pedepse privative de libertate dovedește tocmai faptul că acest stat privilegiază, în principiu, mai degrabă o executare a pedepsei pe teritoriul său decât o punere în aplicare a mecanismului de recunoaștere și de executare a hotărârilor judecătorești în materie penală, prevăzut de Decizia-cadru 2008/909, în vederea unei astfel de executări în alt stat membru. În acest context, eficacitatea sistemului de predare între statele membre instituit prin Decizia-cadru 2002/584 ar fi compromisă dacă, într-un asemenea caz, statul de executare ar putea deroga în mod unilateral de la principiul executării mandatului european de arestare, în temeiul punerii în aplicare a acestui motiv de neexecutare facultativă, fără a fi îndeplinite condițiile de recunoaștere și de executare a unei hotărâri judecătorești de condamnare prevăzute de Decizia-cadru 2008/909.

67 Rezultă că, în cadrul punerii în aplicare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, preluarea de către statul de executare a executării pedepsei aplicate prin hotărârea judecătorească de condamnare pronunțată în statul emitent și care a justificat emiterea mandatului european de arestare este condiționată de consimțământul acestui stat emitent, în conformitate cu normele prevăzute de Decizia-cadru 2008/909.

68 Cu toate acestea, deși transmiterea de către statul emitent a hotărârii judecătorești de condamnare și a certificatului care trebuie să o însoțească este astfel concepută ca o simplă posibilitate, inclusiv în ipoteza în care statul de executare intenționează să preia executarea pedepsei prin punerea în aplicare a acestui motiv de neexecutare, trebuie amintit că, printre altele pentru a se asigura că funcționarea mandatului european de arestare nu va fi paralizată, obligația de cooperare loială, consacrată la articolul 4 alineatul (3) primul paragraf TUE, implică un dialog între autoritățile judiciare de executare și cele emitente. Din acest principiu rezultă printre altele că statele membre se respectă și se ajută reciproc în îndeplinirea misiunilor care decurg din tratate [a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 februarie 2022, Openbaar Ministerie (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent), C-562/21 PPU și C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, punctul 48, precum și jurisprudența citată].

69 Prin urmare, pentru a asigura o cooperare eficientă în materie penală, autoritățile judiciare emitente și de executare trebuie să utilizeze pe deplin instrumentele prevăzute de Deciziile-cadru 2002/584 și 2008/909, cum sunt consultările care precedă transmiterea hotărârii judecătorești de condamnare pronunțată de o instanță judecătorească din statul emitent, precum și certificatul al cărui model figurează în anexa I la Decizia-cadru 2008/909, astfel încât să favorizeze încrederea reciprocă aflată la baza acestei cooperări [a se vedea în acest sens Hotărârea din 22 februarie 2022, Openbaar Ministerie (Instanță constituită prin lege în statul membru emitent),

C-562/21 PPU și C-563/21 PPU, EU:C:2022:100, punctul 49, precum și jurisprudența citată]. Trebuie amintit în această privință că, în conformitate cu articolul 4 alineatul (3) din această din urmă decizie-cadru, astfel de consultări sunt obligatorii atunci când, precum în speță, se preconizează executarea pedepsei într-un alt stat membru decât cel de cetățenie al persoanei în cauză, și anume în ipoteza prevăzută la articolul 4 alineatul (1) litera (c) din această din urmă decizie-cadru.

70 În cazul în care nu este posibilă o preluare reală a executării pedepsei de către statul de executare, indiferent din ce motiv, inclusiv din cauza nerespectării condițiilor și a procedurii prevăzute de Decizia-cadru 2008/909, din principiul recunoașterii reciproce rezultă că, pentru a evita impunitatea persoanei căutate, un mandat european de arestare trebuie să fie executat. Astfel, după cum s-a arătat la punctul 41 din prezenta hotărâre, executarea unui mandat european de arestare constituie principiul, refuzul executării acestuia fiind o excepție, care trebuie, așadar, să facă obiectul unei interpretări stricte.

71 În ceea ce privește obligațiile statului emitent, trebuie subliniat că acestui stat îi revine sarcina de a se asigura că prerogativa care îi este acordată prin Decizia-cadru 2008/909 de a nu transmite statului de executare hotărârea de condamnare pronunțată de una dintre instanțele sale, precum și certificatul al cărui model figurează în anexa I la această decizie-cadru este exercitată într-un mod care să permită o cooperare eficientă între autoritățile competente ale statelor membre în materie penală și care să asigure că funcționarea mandatului european de arestare și recunoașterea reciprocă a hotărârilor judecătorești în materie penală în scopul executării lor într-un alt stat membru nu sunt paralizate.

72 Așadar, atunci când o autoritate judiciară de executare intenționează să refuze, în temeiul motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, executarea unui mandat european de arestare, autoritatea competentă din statul emitent poate refuza o astfel de transmitere dacă consideră, pe baza unor împrejurări obiective, că pedeapsa nu va fi efectiv executată în statul de executare sau că executarea respectivei pedepse în acest stat nu va contribui la obiectivul de reabilitare socială a persoanei căutate după executarea pedepsei privative de libertate la care aceasta a fost condamnată. Autoritatea judiciară emitentă mai poate refuza această transmitere pe baza unor considerații legate de politica penală proprie a statului emitent.

Cu privire la dreptul statului emitent de a executa o pedeapsă privativă de libertate atunci când autoritatea judiciară de executare a refuzat să execute un mandat european de arestare emis în scopul executării acestei pedepse, în temeiul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, fără a respecta condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909, referitoare la recunoașterea hotărârii judecătorești de condamnare la pedeapsa menționată și la preluarea executării acesteia

73 Trebuie analizat dacă, în împrejurări în care, fără a respecta condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909, autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, să execute un mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, statul emitent își păstrează dreptul de a executa această pedeapsă.

74 În speță, din decizia de trimitere reiese că, fiind sesizată cu mandatul european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate împotriva lui C.J., autoritatea judiciară de executare a apreciat că, pentru a crește șansele de reabilitare socială a acestei persoane, era

necesar ca această pedeapsă să fie executată în Italia. Astfel, prin decizia de recunoaștere și de executare, autoritatea amintită a refuzat predarea persoanei menționate, a recunoscut hotărârea de condamnare și a dispus executarea pedepsei respective în Italia. Această decizie a fost luată în condițiile în care instanța de trimitere comunicase această hotărâre autorității judiciare de executare, dar nu și certificatul al cărui model figurează în anexa I la Decizia-cadru 2008/909, și în care această instanță își exprimase dezacordul cu privire la recunoașterea hotărârii menționate și la preluarea executării pedepsei cu închisoarea aplicate lui C.J. în Italia.

75 În această privință, după cum reiese din cuprinsul punctelor 54-67 din prezenta hotărâre, în cadrul punerii în aplicare a motivului de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, recunoașterea hotărârii judecătorești de condamnare la o pedeapsă cu închisoarea pronunțate de o instanță a statului emitent și preluarea executării acestei pedepse de către statul de executare trebuie să fie efectuate cu respectarea condițiilor și a procedurii prevăzute de Decizia-cadru 2008/909, ceea ce implică, printre altele, că statul emitent trebuie să consimtă la această preluare.

76 Trebuie să se constate că, atunci când, precum în speță, executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate a fost refuzată de autoritatea judiciară de executare cu încălcarea condițiilor și a procedurii prevăzute de Decizia-cadru 2008/909, acest mandat de arestare poate fi menținut de autoritatea judiciară emitentă. De asemenea, statul emitent își păstrează dreptul de a executa această pedeapsă.

77 Într-adevăr, Curtea a avut deja ocazia să statueze că menținerea, de către autoritatea judiciară emitentă, a unui mandat european de arestare se poate dovedi necesară, printre altele atunci când decizia de refuz nu a fost conformă cu dreptul Uniunii, pentru a duce la capăt procedura de predare a unei persoane căutate și pentru a favoriza astfel realizarea obiectivului de combatere a impunității urmărit de această decizie-cadru. Astfel, simpla împrejurare că autoritatea judiciară de executare a refuzat să execute un mandat european de arestare nu poate în sine să împiedice menținerea de către autoritatea judiciară emitentă a acestui mandat de arestare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 iulie 2024, Breian, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, punctele 51 și 53).

78 Aceste considerații sunt valabile, *mutatis mutandis*, în ceea ce privește dreptul statului emitent de a executa pedeapsa cu închisoarea aplicată persoanei care face obiectul mandatului european de arestare în împrejurări precum cele menționate la punctul 76 din prezenta hotărâre și nu pot fi repuse în discuție în lumina articolului 22 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909, care prevede că statul emitent nu mai poate proceda la executarea pedepsei pronunțate după ce executarea acesteia a început pe teritoriul statului de executare.

79 Astfel, trebuie subliniat că această dispoziție nu își găsește aplicarea atunci când, precum în speță, refuzul predării în temeiul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 de către statul de executare nu a avut loc în conformitate cu normele prevăzute de Decizia-cadru 2008/909. Pe de o parte, așa cum a arătat domnul avocat general la punctul 81 din Concluziile prezentate la 12 decembrie 2024, a admite că, într-o asemenea situație, un început al executării pedepsei în statul membru de executare poate lipsi statul emitent de competența de a executa această pedeapsă ar deschide calea eludării normelor stabilite prin această decizie-cadru.

80 Pe de altă parte, faptul că într-o asemenea situație statul emitent își pierde competența de a executa pedeapsa menționată ar avea drept consecință nu numai nerespectarea normelor privind recunoașterea și executarea hotărârii judecătorești din statul emitent prevăzute de Decizia-cadru 2008/909, ci și afectarea funcționării sistemului simplificat și eficient de predare a persoanelor

căutate instituit prin Decizia-cadru 2002/584, permițând în special repunerea în discuție a obiectivului de combatere a impunității urmărit de aceasta [a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 iulie 2023, Minister for Justice and Equality (Cerere de consimțământ – Efectele mandatului european de arestare inițial), C-142/22, EU:C:2023:544, punctul 51, precum și Hotărârea din 29 iulie 2024, Breian, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, punctul 51 și jurisprudența citată).

81 Desigur, din jurisprudență reiese că relația prevăzută de legiuitorul Uniunii între Decizia-cadru 2002/584 și Decizia-cadru 2008/909 trebuie să contribuie la atingerea obiectivului, amintit la punctul 46 din prezenta hotărâre, care constă în facilitarea reinserției sociale a persoanei în cauză [Hotărârea din 11 martie 2020, SF (Mandat european de arestare – Garanție de returnare în statul de executare), C-314/18, EU:C:2020:191, punctul 51 și jurisprudența citată].

82 Cu toate acestea, dacă statul de executare ar putea, întemeindu-se pe acest obiectiv, să refuze executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, fără consimțământul statului emitent în ceea ce privește preluarea respectivei executări de către primul stat, aceasta ar putea crea un risc ridicat de impunitate a persoanelor care încearcă să se sustragă justiției după ce au făcut obiectul unei condamnări într-un stat membru și ar pune, în definitiv, în pericol funcționarea eficientă a sistemului simplificat de predare între statele membre instituit prin Decizia-cadru 2002/584.

83 Trebuie adăugat că interpretarea articolului 22 din Decizia-cadru 2008/909 enunțată la punctul 79 din prezenta hotărâre, care constă în condiționarea posibilității de a aplica motivul de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 de consimțământul statului emitent ca pedeapsa să fie executată în statul de executare, este susținută de faptul că, astfel cum se arată la punctul 57 din această hotărâre, respectivul consimțământ se materializează în transmiterea hotărârii de condamnare și a certificatului al cărui model figurează în anexa I la Decizia-cadru 2008/909. Astfel, aceste documente, în special certificatul menționat, conțin indicații esențiale pentru a permite executarea efectivă a pedepsei pronunțate. În acest scop, articolul 23 alineatul (1) din Decizia-cadru 2008/909 prevede de altfel că certificatul menționat trebuie tradus în limba sau limbile oficiale ale statului de executare.

84 Rezultă că, în împrejurări precum cele în discuție în litigiul principal, Deciziile-cadru 2002/584 și 2008/909 nu se opun ca mandatul european de arestare emis împotriva lui C.J. să fie menținut și ca pedeapsa care a fost pronunțată în privința sa să fie executată în statul emitent, și anume România.

85 Cu toate acestea, dat fiind că o astfel de menținere este de natură să aducă atingere libertății individuale a persoanei căutate, mai este necesar să se precizeze că revine autorității judiciare emitente sarcina să examineze dacă, în lumina specificităților cauzei, această menținere are un caracter proporțional. În cadrul unei asemenea examinări, această autoritate trebuie printre altele să țină seama de consecințele asupra acestei persoane ale menținerii mandatului european de arestare emis împotriva sa, precum și de perspectivele de executare a respectivului mandat de arestare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 29 iulie 2024, Breian, C-318/24 PPU, EU:C:2024:658, punctul 54 și jurisprudența citată).

86 În ipoteza în care statul emitent ar decide, la finalul acestei examinări, să mențină mandatul european de arestare, ar reveni acestuia, dacă este cazul, atunci când persoana căutată este predată respectivului stat sau atunci când aceasta se întoarce voluntar pe teritoriul acestuia, sarcina de a ține seama de articolul 26 alineatul (1) din Decizia-cadru 2002/584. Această dispoziție, întrucât impune luarea în considerare a tuturor perioadelor în care persoana

respectivă a fost deținută în statul de executare, garantează că persoana respectivă nu trebuie să execute, în cele din urmă, o detenție a cărei durată totală, atât în statul de executare, cât și în statul emitent, ar depăși durata pedepsei privative de libertate la care a fost condamnată în statul emitent (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iulie 2016, JZ, C-294/16 PPU, EU:C:2016:610, punctul 43).

87 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la primele trei întrebări că articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584 și articolele 4, 22 și 25 din Decizia-cadru 2008/909 trebuie interpretate în sensul că:

– pe de o parte, refuzul autorității judiciare de executare, întemeiat pe motivul de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, de a preda o persoană care face obiectul unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate presupune ca această autoritate judiciară să respecte condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 în ceea ce privește recunoașterea hotărârii judecătorești de condamnare la această pedeapsă și preluarea executării pedepsei menționate și

– pe de altă parte, statul emitent își păstrează dreptul de a executa aceeași pedeapsă și, prin urmare, de a menține mandatul european de arestare în împrejurări în care, fără să fi respectat condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 în ceea ce privește recunoașterea acestei hotărâri judecătorești și această preluare, autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul acestui motiv, executarea mandatului european de arestare respectiv.

Cu privire la a patra întrebare

88 Trebuie amintit că, potrivit unei jurisprudențe constante, în cadrul procedurii de cooperare între instanțele naționale și Curte instituite prin articolul 267 TFUE, este de competența acesteia din urmă să ofere instanței naționale un răspuns util, care să îi permită să soluționeze litigiul cu care este sesizată. Din această perspectivă, Curtea trebuie, dacă este cazul, să reformuleze întrebările care îi sunt adresate (Hotărârea din 25 februarie 2025, Alphabet ș.a., C-233/23, EU:C:2025:110, punctul 33, precum și jurisprudența citată).

89 Conform articolului 4 punctul 5 din Decizia-cadru 2002/584, vizat de a patra întrebare, autoritatea judiciară de executare poate refuza executarea unui mandat european de arestare în cazul în care din informațiile aflate la dispoziția sa rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv pentru aceleași fapte de o țară terță, cu condiția ca, în caz de condamnare, sentința să fi fost executată sau să se afle în acel moment în curs de executare sau să nu mai poată fi executată, în conformitate cu dreptul țării de condamnare. Or, în speță, din decizia de trimitere reiese că decizia de recunoaștere și de executare a fost adoptată de o instanță a unui stat membru al Uniunii, și anume Republica Italiană.

90 În aceste condiții, este relevant doar motivul de neexecutare obligatorie prevăzut la articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584, care concretizează principiul *ne bis in idem*, a cărui respectare trebuie asigurată de statele membre.

91 Prin urmare, trebuie să se considere că, prin intermediul celei de a patra întrebări, instanța de trimitere solicită în esență să se stabilească dacă articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că constituie o „judecată definitiv[ă] […] pentru aceleași fapte”, în sensul acestei dispoziții, o decizie prin care autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul articolului 4 punctul 6 din decizia-cadru amintită, să predea o persoană care face obiectul unui

mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, a recunoscut hotărârea de condamnare la această pedeapsă și a dispus executarea pedepsei menționate în statul de executare.

92 Conform articolului 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584, atunci când din informațiile aflate la dispoziția autorității judiciare de executare rezultă că persoana căutată a fost judecată definitiv într-un stat membru pentru aceleași fapte, această autoritate trebuie să refuze executarea unui mandat european de arestare, cu condiția ca, în caz de condamnare, sancțiunea să fi fost executată sau să fie în acel moment în curs de executare sau să nu mai poată fi executată, în conformitate cu dreptul statului membru de condamnare.

93 În această privință, Curtea a statuat că se consideră că o persoană căutată a fost „judecată definitiv […] pentru aceleași fapte” în sensul acestui articol 3 punctul 2 în cazul în care, în urma unei proceduri penale, acțiunea penală s-a stins în mod definitiv sau în cazul în care autoritățile judiciare ale unui stat membru au adoptat o decizie prin care inculpatul este achitat definitiv pentru faptele imputate (a se vedea în acest sens Hotărârea din 16 noiembrie 2010, Mantello, C-261/09, EU:C:2010:683, punctul 45 și jurisprudența citată).

94 În plus, în ceea ce privește mai precis o cerere de predare, rezultă din jurisprudență că o decizie a unei autorități judiciare de executare de a refuza executarea unui mandat de arestare nu poate fi considerată o „judecată definitiv[ă] […] pentru aceleași fapte” în sensul articolului 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584. Astfel, examinarea unei asemenea cereri nu presupune începerea urmăririi penale de către statul de executare împotriva persoanei a cărei predare este solicitată și nu implică o apreciere pe fond a cauzei [a se vedea prin analogie Hotărârea din 14 septembrie 2023, Sofiyska gradska prokuratura (Mandate de arestare succesive), C-71/21, EU:C:2023:668, punctele 52-54].

95 Situația este aceeași în ceea ce privește o decizie precum decizia de recunoaștere și de executare, prin care este recunoscută o hotărâre judecătorească de condamnare pronunțată într-un alt stat membru și prin care se dispune executarea pedepsei aplicate prin această hotărâre.

96 Astfel, după cum reiese din jurisprudența menționată la punctul 94 din prezenta hotărâre, examinarea efectuată în acest cadru nu implică începerea urmăririi penale împotriva persoanei condamnate și nu presupune o apreciere pe fond a cauzei. În loc să conducă la pronunțarea unei noi condamnări pentru aceleași fapte, o asemenea decizie urmărește să permită ca pedeapsa aplicată în statul emitent să poată fi executată în statul de executare.

97 Prin urmare, o decizie prin care autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul articolului 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, executarea unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, a recunoscut hotărârea de condamnare la această pedeapsă și a dispus executarea pedepsei menționate nu poate fi considerată o „judecată definitiv[ă] […] pentru aceleași fapte”, în sensul articolului 3 punctul 2 din această decizie-cadru.

98 Având în vedere ansamblul motivelor care precedă, este necesar să se răspundă la a patra întrebare că articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584 trebuie interpretat în sensul că nu constituie o „judecată definitiv[ă] […] pentru aceleași fapte”, în sensul acestei dispoziții, o decizie prin care autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul articolului 4 punctul 6 din această

decizie-cadru, să predea o persoană care face obiectul unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, a recunoscut hotărârea de condamnare la această pedeapsă și a dispus executarea pedepsei menționate în statul de executare.

Cu privire la a cincea întrebare

99 Având în vedere răspunsul dat la a patra întrebare, nu este necesar să se răspundă la a cincea întrebare preliminară.

Cu privire la cheltuielile de judecată

100 Întrucât, în privința părților din litigiul principal, procedura are caracterul unui incident survenit la instanța de trimitere, este de competența acesteia să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată. Cheltuielile efectuate pentru a prezenta observații Curții, altele decât cele ale părților menționate, nu pot face obiectul unei rambursări.

Pentru aceste motive, Curtea (Marea Cameră) declară:

1) Articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584/JAI a Consiliului din 13 iunie 2002 privind mandatul european de arestare și procedurile de predare între statele membre și articolele 4, 22 și 25 din Decizia-cadru 2008/909/JAI a Consiliului din 27 noiembrie 2008 privind aplicarea principiului recunoașterii reciproce în cazul hotărârilor judecătorești în materie penală care impun pedepse sau măsuri privative de libertate în scopul executării lor în Uniunea Europeană

trebuie interpretate în sensul că:

– **pe de o parte, refuzul autorității judiciare de executare, întemeiat pe motivul de neexecutare facultativă prevăzut la articolul 4 punctul 6 din Decizia-cadru 2002/584, de a preda o persoană care face obiectul unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate presupune ca această autoritate judiciară să respecte condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 în ceea ce privește recunoașterea hotărârii judecătorești de condamnare la această pedeapsă și preluarea executării pedepsei menționate și**

– **pe de altă parte, statul emitent își păstrează dreptul de a executa aceeași pedeapsă și, prin urmare, de a menține mandatul european de arestare în împrejurări în care, fără să fi respectat condițiile și procedura prevăzute de Decizia-cadru 2008/909 în ceea ce privește recunoașterea acestei hotărâri judecătorești și această preluare, autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul acestui motiv, executarea mandatului european de arestare respectiv.**

2) Articolul 3 punctul 2 din Decizia-cadru 2002/584

trebuie interpretat în sensul că

nu constituie o „judecată definitiv[ă] […] pentru aceleași fapte”, în sensul acestei dispoziții, o decizie prin care autoritatea judiciară de executare a refuzat, în temeiul articolului 4 punctul 6 din această decizie-cadru, să predea o persoană care face

obiectul unui mandat european de arestare emis în scopul executării unei pedepse privative de libertate, a recunoscut hotărârea de condamnare la această pedeapsă și a dispus executarea pedepsei menționate în statul de executare.

Lenaerts	von Danwitz	Biltgen
Jürimäe	Lycourgos	Arastey Sahún
Rodin	Kumin	Jääskinen
Gratsias	Gavalec	Regan
Ziemele	Csehi	Spineanu-Matei

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 4 septembrie 2025.

Grefier	Președinte
A. Calot Escobar	K. Lenaerts